

Einde gedragscode, einde stichting

(19 december 2023) Tijdelijke Natuur is een vrijstelling van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Een vrijstelling kan worden verkregen door het aanvragen van een ontheffing bij de provincie of door te werken volgens de Gedragscode Tijdelijke Natuur. Die laatste mogelijkheid is echter vervallen door een besluit van het ministerie van LNV. Daarmee verdwijnt de belangrijkste reden voor het bestaansrecht voor de stichting Tijdelijke Natuur.

Toen de Flora- en faunawet begin 2017 opging in de nieuwe Wet natuurbescherming werd het mogelijk om een vrijstelling Tijdelijke Natuur te verkrijgen via een gedragscode. En elke gedragscode heeft een eigenaar nodig. Dit was de directe aanleiding voor oprichting van de stichting Tijdelijke Natuur. De gedragscode werd begin 2018 ingevoerd en liep af op 3 februari 2023. Begin 2022 is begonnen met een evaluatie, als eerste stap naar vernieuwing van die gedragscode. De evaluatie is uitgevoerd in overleg met RVO, via een enquête en een aantal opvolgende gesprekken met de gebruikers van de gedragscode, de provincies (beleidsmakers en handhavers) en de soortenorganisaties.

December 2022 – de evaluatie was toen vrijwel afgerond- bleek dat het ministerie van LNV het instrument Tijdelijke Natuur niet langer geschikt achtte voor een vrijstelling via de gedragscode. Dit nieuws kwam dus onverwacht en bovendien heel kort voor het aflopen van de gedragscode. De belangrijkste reden was de inschatting van het ministerie dat de gedragscode niet zou voldoen aan de wettelijke eisen zoals toegelicht in de uitspraak van de Raad van State bij het vernietigen van de Gedragscode natuurinclusief renoveren (21 april 2021).

Het gevolg van dit besluit van het ministerie was dat de gebruikers van de gedragscode, die erop hadden gerekend door te kunnen onder de vernieuwde gedragscode, daar geen beroep meer op konden doen. Hierdoor komen deze gebruikers in een lastig pakket. Er was immers geen tijd meer voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek en het vervolgens met vrijstelling opruimen van eventuele gevestigde beschermde soorten.

Van december 2022 tot november 2023 is er overleg geweest tussen de stichting Tijdelijke Natuur en het ministerie. Stichting Tijdelijke Natuur is het niet eens met het besluit en heeft het ministerie op basis van inhoudelijke argumenten proberen te overtuigen. Parallel aan die discussies heeft de stichting met het ministerie, RVO en IPO gesproken over de consequenties voor de gebruikers en over wat de overheid zou moeten doen om hen niet in de problemen te laten komen.

In november bleek dat het ministerie definitief geen vernieuwing van de gedragscode zou accepteren en dat ook oplossingen hoe om te gaan met de huidige gebruikers (zoals verlenging van de gedragscode met een jaar) waren gesneuveld. Daarmee verviel, zoals gezegd, het bestaansrecht voor stichting Tijdelijke Natuur en is besloten de stichting op te heffen.

Hank Bartelink (voorzitter stichting Tijdelijke Natuur): “Het is ongelooflijk jammer dat de gedragscode niet meer bestaat. We hebben van bedrijven die in verschillende provincies werken al gehoord dat ze daarom niet meer kiezen om tijdelijk ruimte te geven aan de natuur. Bij verschillende provincies een ontheffing aanvragen en dan te maken kunnen krijgen met verschillende voorwaarden vinden zij te onzeker of te complex. Het niet vernieuwen van de gedragscode is een gemiste kans, zowel voor de natuur als het bedrijfsleven.”

De ontheffing Tijdelijke Natuur blijft bestaan. Dat Tijdelijke Natuur goed werkt heeft bijna 15 jaar ervaring inmiddels wel aangetoond.

Hank Bartelink: “Natuurlijk zijn we teleurgesteld, wij hebben ons ingezet voor het instrument Tijdelijke Natuur, en die inzet stopt nu. Tegelijkertijd constateren we dat er de afgelopen jaren veel is bereikt. De ontheffing Tijdelijke Natuur blijft overigens wel bestaan.”